Број 72. У Новом Саду, у петак 31. марта 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецом

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Да ли да пијемо отрова?

Замислите човека, кога муче жеђу. И онда, кад му је најгоре, мећу пред њега — отров. Нека слободно бира. Па или нека умре од жеђи или нека се напије отрова који ће му исто тако донети сигурну смрт.

У такав ужасан теснац довео нас је патријарх Бранковић, са његовим помагачима. Наш је народ жедан права свога, жедан правде и жедан автономије. Али оно што ради патријарх Бранковић у заједници са саборским одбором, са школским и са митрополитским саветом, прелази сваку меру. То се у истину више не може издржати. Па шта да се ради? — Ако му није можно да издржи, ено му — отров. Ено му угарске владе, па нека се жали на рђаво суђење.

Патријарх Бранковић то и хоће. Хоће или да трпимо најцрње незаконитости или да зовемо владу за судију, па да нам каже: — Гле! Ви сте ти, који сте звали иноверну владу, да вам пресуђује у вашој цркви и автономији. Недостојници! Ви нисте вредни те автономије. — И видите ли, како је ужасна та клопка? Угризите слободно, али ако угризете, склопиће се гвожђе, које ће вам откинути врат. Јер каква је то звтономија и нашто нам таква автономија у којој суди влада а не ми?

Па опет с друге стране је положај тако грозан, да се не може издржати. Ево само две ствари:

Вршачкој конзисторији тужили свештеника. То је та конзисторија, коју толико мрзи патријарх. Мрзи вршачког епископа Змејановића, што га је пријавио због проневере, па мрзи и вршачку конзисторију.

Еле вршачка конзисторија позове свештеника, да се пере. Но, он то не чини и ако је трипут позван на то. — Вршачка конзисторија подигне га са звања и службе, док му се не реши ствар.

Свештеник тај обилази конзисторију и жали се право митрополитском савету. — Каже, скинули су га, а није ни саслушан. То је, вели, неправда. А ту неправду могла је учинити само вршачка конзисторија, којој је на челу епископ Змејановић, који је оклеветао чак и патријарха.

Шта ради сад митрополитски савет, на челу с патријархом? У реду би било, да је изискао парничне списе од вршачке конзисторије и да је искао извјашњење и од ње. Али то не учини. Већ поверова оптуженом на голу реч. И нареди телеграфски епископу Змејановићу да врати подигнутог свештеника с места у звање.

Овакав поступак је нечувен. Он пљује сваком реду и закону у лице. И шта ради сад епископ Змејановић? — Он се жали угарској влади и ова за 8 дана даје му за право и уништује решење митрополитског савета као незаконито.

Георгије се смеје. Њему је добро и то. Добро би му било, да је епископ Змејановић отрпео мирно неправде, он се радује и томе, што се епископ на те неправде жалио угарској влади .. Јер сад ће да каже: Гле! Ово су ти, који увлаче владу у нашу автономију. И они ће бити криви, кад те автономије нестане.

Ужас! Ко је сад ту кривљи? Патријарх Бранковић или епископ Змејановић?

Долази друга ствар. Саборски одбор је са патријархом Бранковићем тако управљао, да је прохарчен многи нар.-црквени новац. Фондови су плаћали за патријарха пристојбе. Плаћали су патријарху његове приватне адвокате давали му плату епископску и онда, кад није имао права на њу. Уз то је патријарх још и проневеравао и варао фондове као патријарх и као епископ и као прота, само се није још испоставило, да ли је то радио и као ђакон.

И кад се тако поразвлачило благо, сад су пронашли да нема на новосадску гимназију. И шта видимо. Један професор те гимназије у „Школском Одјеку“ написао је чланак у ком вели:

„Ја велим: хвала Богу, што у нашим уредбама има негде клаузула, да се против одлука српских автономних власти, смемо жалити код вис. кр уг. министарства и искати, да се одлуке наших власти униште!

Патронату српске новосадске гимназије ништа друго не остаје, него тужити, односно замолити мађарску државну владу, да сачува српску новосадску гимназију од непријатељског нападаја српског Саборског Одбора и српског патријарха!“

Дакле срећа је, што можемо да зовемо и ту владу у помоћ, те да нам она решава. — Али онда, нашто нам таква автономија.

Но шта да радимо?! И зар још питате. Ми не можемо даље да трпимо мирно ова хајдуковања по нашој автономији, то је истина. Али не смемо ни да зивкамо и молимо владу, да нам пресуђује. И можемо, али нешто треће... Да не умремо од жеђи, а да не пијемо отрова. Можемо!

Треба да устанемо сви сложно, те да упозоримо владу на њено обећање и на закон, те да иштемо од ње сазив сабора. Влада полаже заклетву, да ће поштовати законе. А закон је и то, да се наш сабор мора састати бар сваке треће године између Ускреса и Духова.

А кад се састане сабор, он ће већ рашчистити ђубре. Ко не учини све, да дођемо што пре до сабора, тај је јатак Георгијев. И тај хоће да наша автономија или умре од жеђи, без сабора, или да — пије отрова.

Карловци, 30. март.

Прослава патријарха Георгија. Сад је већ коначно утврђено, да ће прослава патријарха Георгија Бранковића бити на Ђурђев дан. Тада ће патријарх Георгије славити 10 годишњицу, од како је постао патријарх српски, а хтео би то да прослави и народ, и ако народ нема разлога, да слави тај несретни дан када му је Георгије постао патријарх.

Патријархово десно крило, прота Јеремић позвао је проту Вучковића, чиновника код народних фондова Чокића, управитеља кар. гимназије Вујића и начелника Јанковића, те су они сад одбор, који ће се бринути о тој прослави.

Кад се тај одбор састао, онда је прота Вучковић први узео реч и казао је: Видите, да се с вами заједно саветујем, како да прославимо патријарха и надам се, да ме панчевачка „Народност“ неће више нападати као патријархова противника.

За тим се одмах саветовали о новцу. Један међу њима рекао је: Да видимо прво колико ће бити новаца, јер ћемо према новцу удешавати и прославу. На ово је прота Јеремић казао: „Његова Светост даће 1200, највише до 1500 форината, али више не. Са овом изјавом није био нико

ПОДЛИСТАК.

НЕВОЉА И ЊЕН ОРАХ.

Португалска народна прича

Река Миньо и њена околина давала је људима, што су око ње становали, свега задоста. Са земље добивали су обилату жетву.

Близу неког села била је једна сиромашна колиба. У њој је становала жена, по имену Невоља. Била је старија од Метусалема, шта више могла је бити стара, колико и човечанство. Једини другар био јој је мршави и изгладнели пас.

Близу колибе био је орах. Он јој је доносио укусан, крупан плод.

Једина радост њена била је, кад је јела ових ораха, јер се иначе хранила само хлебом од кукурузна брашна. Па и ову радост није уживала потпуно. Сеоска дечурлија брала су јој орахе, све из невољалства.

Сваки дан је ишла Невоља, наслоњена на штап, са својим псетом и просила је Многи су је одбијали а најбогатији људи су јој и пребацивали.

Најгоре је било у јесен. Псето би остављали код куће, да јој чува орахе, ма да јој је било тешко да се растави од верног пса.

Једанпут је била необично јака зима Лед и снег покрио је све.

Кроз тамну ноћ звиждукао је ветар и савијао дебела дрвета, док није натерао јаку кишу. Невоља се згурила крај свога пса, да се загреје.

Наједанпут тргне се, јер је неко лупао на врати. Иначе је пас лајао кад је ко долазио колиби, а сад је весело махао репом.

— За име Бога, јецао је глас с поља дајте мени сиротињи, што дркћем од зиме и глади, да под кров уђем.

— Отвори и уђи. Нека нико не каже, да сам одбила божје створење, које тражи крова.

Странац уђе. На лицу му се видела велика брига. Изгледао је старији од Невоље, имао је издрт огртач.

— Седите, добри човече, рече Невоља. Ово мало што имам, даћу вам радо.

И Невоља баци последње дрвце на ватру и пружи старом неколико комада кукурузна хлеба и нешто ораха, што је још имала.

Стари се грејао на ватри, јео је хлеб и орахе. Псето се улагивало око ногу му. За тим Невоља увије госта у покривач и даде му сламарицу, на којој ће спавати Она пак сама легла је на голу земљу и наслонила је главу на неки стари сандук.

Ујутру пробуди се Невоља рано. Сетила се, да нема чиме више почастити свога госта И она се реши, да иде просити. Отвори врата. Време је отпустило, она већ ухвати за штап да се крене док се гост не пробуди, али у том зачује глас старога.

— Сирота Невоља, ја видим твоју добру намеру. Али мој задатак ја сам већ свршила.

— Ко си ти? повиче Невоља.

У том се старац претвори у лепог младића.

— Ја сам слуга божји, рече он. Дошао сам овамо да видим, каква је у људи љубав према ближњима. Куцао сам на вратима богатих и сретних људи овога света, свугде су ме одбили. Ти, сирота старице, била си једина, која си ме примила и побринула си се, да у својој невољи немам оскудице. Зато ћеш примити награду.

Невоља је клечала пред њим, склопила руке и рекла:

— Лепи анђеле, ја ништа не тражим. Ја живим сретно у својој сиротињи и нисам била милостива из своје користи

— То знам, рече он. Али реци жељу, па ће ти се испунити. Хоћеш ли да добијеш велика добра? Хоћеш ли да будеш млада и лепа?

Невоља је главом одрицала.

— Кад је тако, ево молбе. Ја имам овде напољу орах. Дерлад ми их често краде. Псето мора да га чува. А нама је жао, кад нисмо заједно. Учини ми дакле, да се онај, који се попне на орах, не може сићи, док ја не рекнем.

— Нека тако буде!

*

Од сад је долазила Невоља увек с пуном торбом кући.

задовољан. Сви су рекли, да ће то онда бити врло мршава прослава. И сам Јеремић је рекао: И сам видим, да би требало више новаца, јер тек ваљда не ћемо купити по народу прилоге за ту ствар. (Много би и иекупили). А Чокић рече: Ја сам био овде, кад је славио патријарх Герман 40-годишњицу, али онда је било новаца као блата.

Иначе је о програму удешено ово: У очи Ђурђев-дана да буде бакљада. Бакље да носе калуђери, свештеници, патрони и професори гимназије. (Остале бакље мораће већ носити они из циганске мале, јер од грађана ће то слабо ко радити). Том ће приликом поздравити патријарха Бранковића, професор Паја Марковић. Певаће богословско певачко друштво химну Георгијеву (Георгијаду), коју је саставио II-годишњи богословац Максимовић, а одбор ће је издати Котуру и Бајићу, да је компонују.

На Ђурђев-дан биће у цркви благодарење а у двору поздравиће патријарха, прота Вучковић. После подне биће духовни концерат, на коме ће се поред осталих духовних песама певати и „Георгијада“.

Спомен-књижицу у славу овога дана написаће — немојте мислити, да се шалимо, него је баш за цело истина — професор Магарашевић. Ту спомен-књигу уз комаће јагњећа или волујска печења, делиће одбор искупљеном народу (т. ј. ако га буде). Јер је одбор решио, да се на пијаци пеку јагњци, а на путу иза двора, да се пече во слављеник, кога ће прво лепо искићена шареним тракама, на рогови лебац и чутура, водити кроз Карловце, па тек онда свечано заклати. — Оволико на брзу руку и у први мах.

Нови Сад, 30. марта.

Цар Николаје Црној Гори. Из Дубровника јављају „Мађарорсагу“ ово: У Барски залив стигла је једна руска лађа, која је донела за Црну Гору три брзометна велика топа, велики број ратних шатора и барута. Ово је све Црној Гори послао руски цар Николаје.

Рат између Енглеске и Транзвала.

Енглеским војним круговима завладала је и опет велика забринутост. Они виде да је Робертсова војска у великој опасности, да ствар енглеска стоји горе но икад. Бури су већ са свим господари целог источног дела Оранжа од жељезнице. Обе железничке пруге што стоје у вези са Блемфонтеном толико су у великој опасности, да је обустављено даље одашиљање ране и цебане на њима. И сама Робертсова жена остаде у Капу и не смеде доћи у Блемфонтен. И цео енглески гарнизон код Вепенара и сва разна одељења енглеске војске у таквој су опасности, да су војни кругови енглески спремни, да сваки час чују о поразу и заробљењу њихову. Но што је управо очајање изазвало то је, да су Бури у Наталу почели снажно да нападају на енглеску војску. Код Еландслегга прешли су Сундајску реку и потискују Енглезе. У Лондону се и опет у грозничавом узбуђењу очекују нови гласови са бојишта. У чуду се питају, откуда то, да две јаке енглеске војске, једна у Блемфонтену а друга у Наталу стоје скрштених руку, док Бури односе победу за победом. План о продирању енглеске војске у Транзвал сасвим је напуштен, и 8-ма дивизија не ће ићи за Кимберлеј, већ ће гледати да у Капу угуши оно врење и побуну. Но што је по Енглезе најодсудније, кад су Бури почели снажно да нападају у Наталу, Енглези се виде приморани, да своју војску тамо ослабе, и укрцавају одељења њена за Кап. Нема сумње да је ово учињено у крајној невољи и беди, јер не буду ли у Капу Енглези себе потпуно осигурали, цела Робертсова војска онда је пропала.

Најновије вести са бојишта јављају само о великим победама Бура и ужасним поразима енглеским. Званично се потврђује да је бурски генерал де Вет потпуно иништио енглеску војску код Меркантсфонтена. Од 1500 енглеских војника погинуло је и рањено 600 а заробљено 900. Бури су имали само 5 мртвих и 9 рањених.

За овом вести стиже и друга вест, од низоземског железничког друштва, да су Бури код Кронштата однели и другу победу. Борба је била врло крвава. Енглески су губици ужасни, јер је заробљено само на 900 док су Бури имали врло мале губитке.

Из Лондона стижу вести и о крвавим борбама код Вепенера. Из Аливал Норта јављају да је борба тамо обновљена, да бурски топови ужасна квара наносе Енглезима, и да се исход те борбе још незна, али је велика опасност по енглеску војску, и само је брза помоћ може спасти.

Код Мафекинга се такођер бије љути бој, и сва је прилика, да је ова варош после толико дуге и јуначке борбе пала. Енглески извештаји јављају само о поразу енглеске војске под Плумером, који је похитао Мафекингу у помоћ. Између Мафекинга и Раматабама у непосредној близини Мафекинга дошло је до крваве борбе, која је трајала три сата, и онда се Плумер морао повући, претрпивши велике губитке, пошто је и сам лако рањен у руку. Друга једна вест јавља, како је једној оружаној чети кафера пошло за руком па се пробије кроз бурску линију код Мафекинга, но Бури одмах пођоше за њима у потеру и опколише их, те њих 31 поубијаше а остале заробише. Из Мафекинга јављају, да Бури тако жестоко бомбардују варош са 7 топова као никад до сада. И по сред ових енглеских вести, које иду за тим да сваког приправе на предају ове вароши, стиже из Париза вест, да је Мафекинг после јуначке одбране пао и да су Бури ушли у њега. И енглески извештаји до сада не порекоше ову вест.

Из Натала стижу такођер вести, да су Бури почели жестоко да нападају и продиру. Код Бигарсберга дошло је до борбе између предстража. Код Сундаја се чула уторак жестока топовска паљба, која је више сати трајала. А како енглеским вечерњим листовима јављају из Пиетермарицбурга, отпочела је у уторак жестока топовска паљба код Еландслегка.

Из Норвалспонта јављају, да се по целом југо-источном крају Оранжа све ускомешало. Проглас Стејинов разнео се свуда. Чим се енглеска војска морала повући урођеници се латише оружја. Енглески држављани замолили су Робертса за помоћ, али овај је само могао да их утеши, да ће се скорим све учинити, да им се имање и живот осигура, но војска се одмах неможе тамо слати.

И у Блемфонтену ври, и Енглези најугледније грађане одводе у Кап као робље.

Из Блемфонтена јављају, да ће се генерал Гатакра вратити у Енглеску, а заменуће га командир 11 дивизије Шеренд.

Политички преглед.

Турски султан и српски посланик у Цариграду. Руски лист „Курир“ пише ово: „Много су се зачудили не само у Србији, но и у другим државама томе, што султан није хтео да прими српског посланика Стојана Новаковића, кад је овај хтео да се опрости полазећи за посланика у Париз. Султан рече, да је болестан, кад му пријавише Новаковића, а међу тим тај исти дан био је селамлук. Зна се, да је Новаковић, као српски научењак, од пре могао султану да иде кад год је хтео, и да га је султан волео. Зато се и не мисли, да се султан срди на њега, већ на српску владу, која је у последње време затегла жице и с турском владом. Због тога се много ожалостили у Београду, а особито је жао младоме краљу. Зато је краљ Александар одлучио се, да збаци ову владу, која се замерила не само Турској, но и Француској, Русији, Бугарској и Црног Гори. За све то криви млади краљ свога оца, раскраља Милана и сад хоће коначно да забрани Милану свако мешање у унутрашњу и спољашњу политику, а да му остави само управу над војском. У Београду се сви радују томе и говоре о томе јавно без бојазни, као што је то било пре. Стојан Новаковић је велики пријатељ Русије и сад се налази у Београду, где се с њима договара краљ о саставу нове владе.

Шта чини удружена снага.

Тешка су времена настала не само код нас, већ по целом свету. Средњи сталеж и сиротиња данас мора пропасти, ако се не удружи, удруженом снагом не одупре данашњим тешким приликама. И доиста, где су прилике рђавије и теже, тамо се већма стварају и развијају удружења. И шта видимо, ова удружења не само што спасавају своје чланове од пропасти, не само што им пружају зараде и хлеба, она и лепо напредују. Да је ово доиста тако, изнећемо само један пример.

Дечурлија су се бојала Невоље, кад их је она затекла на дрвету. Бојали су се ње и људи, и далеко су обилазили дрво. Наједанпут чује глас.

— Невоља! Невоља! Невоља!

Био је то дугачак, мршав човек. Носио је дугачку косу у руци То је била смрт.

— Шта тражиш од мене?

— Ја чиним своју дужност.

— Твој је час куцнуо.

— Зар сад већ?

— Зар се зато чудиш? Шта имаш од живота? Сирота си, стара, оронула!

— Сирота баш нисам, имам хлеба и дрва. Ни стара нисам, о Ускрсу биће ми тек 130 година. А оронула? Ја сам бар толико јака колико и ти.

Још се она извињавала, да не би волела умрети, али је видела, да смрт не попушта од своје речи, па замоли за неколико минута, да може обући свечано одело. И онда рече смрти:

— Хоћеш ли ми испунити последњу вољу? Попни се на мој орах и побери орахе, што су још ту. То нека ми буде последњи ручак на овој земљи.

Смрт послуша. Попне се горе и набере ораха али не мога се доле сићи.

— Помози ми, Невољо, повиче смрт, не могу доле.

— Чуј ме! рече Невоља. Мени се не жури за вечношћу. Ти ћеш остати овде горе, на добром си месту. А ја хоћу добро да чиним човечанству.

Невоља затвори своја врата, а смрт је стајала на врху дрвета.

*

После неколико недеља, чудили су се лекари, да нико не умире. Људи су већ сматрали, да су бесмртни, па су од радости приређивали части и свечаности

Напослетку није то више чинило људима задовољства. Стари људи од 160 и 180 година нису више видели, ни чули, нити осећали. Ослабили су и желели су смрт, да их избави од зла. Позивали су лекаре, не да их лече, него да их убијају, и опет им то није помогло.

У то време живео је у неком граду лекар по имену Приск. Једне вечери ишао је касно кући и прође покрај ораха. Ту зачу глас:

— Ко ће ме ослободити одавде, да избавим свет од бесмртности?

— Ја, одговори лекар. И хтеде пружити руку. Али га смрт опомене, да не хвата за гране, јер ће и он ту остати. Ујутру доведе лекар људе, да ископају дрво. И сви ти људи остали су ту, чим су се дотакли дрвета.

Напослетку настаде велика вика од ових људи, да их је чула и Невоља, која је од старости већ оглувила.

— Ја сам једина, која вас могу ослободити. То ћу вам и учинити, али под једним условом. Смрт не сме мене нити мога вернога пса однети, док ју ја не викнем трипут.

— Пристајем! рече смрт.

— И смрт се сиђе доле Имала је пуне руке посла, јер су је многи очекивали.

Не зна се зацело, да ли је Невоља до данас викала смрт трипута. И лако ће бити, да она још увек живи и да ће по свему изгледу и даље још дуго у свету живети...

Превео: Р. Н.

У Енглеској износи број радника на 8 милијуна, и то 7 мил. мушких и 1 мил. женских. Осим ратарских удружења имаде у Енглеској 1267 других радничких удружења са близу 2 мил. чланова.

Друштва ова не само што осигуравају своме члану сигурну зараду и сигуран ужитак, но она се упуштају и у разна подузећа и стичу грдне капитале Тако су 1898 год. 100 радничка удружења бројала нешто преко милијун радника. Приход тих удружења износио је преко 38 мил круна, а расход преко 29 мил. Сваке године остајала им је лепа добит од 9 милијуна круна.

По себи се разуме, да сва та друштва што су већа капитала имала, тим су се и у већа подузеће упуштала, свој рад све већма проширивали, и све лепшу суму зарађивали. Но, што се јасније и очевидније увидело, да така удружења напредују и морају напредовати, то су сваког дана ницала све нова и нова. По званичним подацима укупан број свију про звођачких удружења у Енглеској, износио је крајем 1898. год. 5054 удружења са скоро 2 милијуна чланова. И та удружења продала су само у год. 1898 робе за 1405 мил. круна. Удружења су сама произвађала робе за 67 мил. круна, а остало су удружења узимала из фабрика, по себи се разуме уз врло повољне цене. Број званичника и отправника код свију 1767 удружења износи 1898. год. на 75.000 људи, од тих је било 45 хиљада при продаји и додељењу робе, а 30 хиљада су стварали ту робу. А капитал, којим су у 1898. год. правили промета, износио је на 517 милијуна круна.

Имамо ли на уму данашња тешка времена и погледамо ли како су дивно и јако напредовала радничка удружења у Енглеској, онда нам је јасно, да средња и сиромашнија класа мора тражити спаса само у удружењу.

Не напредују само удружења у Енглеској, она напредују свуда. Па ево и код нас све до сад основане земљорадничке задруге напредују стално и лепо. А да то исто важи и за трговце и за занатлије, ми у Нов. Саду имамо пред очима леп пример. Шака наших вредних занатлија ципелара, (мислим њих 8 на броју) удружише се пре кратког времена и рад им иде да не може боље бити. И ако су до пре кратког времена очајавали сваки за себе, шта ће тек од њих бити, ако се и пијаца затвори, данас гледе сигурно у будућност и весело и задовољно раде свој посао. Посао им све боље иде, руке су им сигурне а еспап добар*), и они удруженом снагом освајају све шире и лепше поље. Но то потпуно и заслужују. Нема сумње да ће се на њих угледати и други Срби, јер је и код нас већ дошло такво време, да се само удруженом снагом може одолети великом капиталу, и поћи напред. Миле.

*) Радионица ових вредних занатлија је у ћурчијској улици, преко пута од владикина двора. Препоручујемо нашем свету својски ову радионицу, јер је цена врло умерена и роба врло добра. — Ур

Концерат Надине Славјанскове.

Јуче, у среду, био је велики концерат Надине Славјанскове у Срем. Карловцима. Што се тиче света, мало га је било, и ако је концерат био у престоници српске патријаршије. Но тим више је било Срба-ђака, гимназиста и богослова. Млада срца њихова жуде за лепом песмом; а како је лепа песма веома снажно васпитно средство, и право је, да је слуша ђачка омладина. Осим тога, било је 20 до 30 Новосађана. Успех у новцу, дакле, не беше баш сјајан. Али у толико сјајнији беше моралан

Надина је лепа женска и има врло леп, пун и милозвучан глас. Уз себе има још до четрдесет изврсних певача и певачица, малих и великих, деце и одраслих. Сви су одевени старинским руским оделом Цело друштво чини већ тим врло пријатан утисак. А тек кад забрује четрдесет одабраних милозвучних гласића и гласова, просто се топиш од миља. слушајући их. Час ти се чини, да чујеш из даљине неке тајанствене миле звуке, час мислиш, да у зелену пољу слушаш милопојку шеву, час у зелену лугу цара-певача славуја, час мило звиждање коса. Све те дивне гласове сад чујеш сваки посепце, сад сливене у један једини пун опсежан глас, који уједно и брује и танко извија, а прати га овда-онда громки обли глас баритона и дубока баса. Све се то врши ванредно тачно, без велика млатања рукама, и без нота у рукама певача, дакле на памет, јер коровођа, Надина, окренута је и сама публици, те извија својим дивним гласом. Прелази су веома углађени, фини, упадања појединих гласова ванредно тачна. Једном речи, Надина и њени певачи, певају ванредном вештином. А отпевали су песме: »Руски војнички марш« од Надине »Смеса старинских народних песама«, »Ковач«, народна песма, »Сакривам свој прстен«, народна песма, »Легенда« од Чајковског, »Црвен сарафан«, »Ај ухнем« славну песму бурлака, који вуку лађу по Волзи. — Осим ових песама отпеване су неке и ван програма: »Оче наш.« (врло лепа композиција); »Въ нызъ по Матушкѣ по Волзѣ« и др. — Све су песме веома пријатно утицале на слушаоце, који су бурним пљескањем и узвицима »Живели« продрађали сваку појединy песму, од којих су мал' не све украће поновљене или су отпевавањима додате друге, нове песме, које су такође позправљене бурним пљескањем Жао нам је, што то исто, што рекосмо за песме, не можемо рећи и за свирачке справе Надинина друштва. »Балалајка оркестар« лепо је свирао такође под њеном управом, али са далеко мањим успехом.

Простор листа нам не допушта, да опширније говоримо о овом славном певачком друштву и његовој ванредној вештини и тачности у певању. С тога завршујемо ове редове са жељом, да Надину и њене славуј певаче и опет скорим чујемо и уживамо у њиховом слатком и дивном певању. А ако се не варамо, та ће нам се жеља испунити, јер ће Надина у понедељак и уторак 3. (16.) и 4 (17.) априла о. г., да приреди концерте у суседном Мајуру, кад се већ наше шовинисте плаше и од — руске песме, те им не даду преко Дунава у наше у крајеве.

У патријаршији.

Јуче је био патријарху Георгију његов пријатељ из детињства, с ким се већ давно није видео.

— Чујем, да ћеш славити Георгије, пита он патријарха.

На Ђурђев дан!

— Па шта ће све бити на тој слави?

Патријарх Георгије извади неко писмено и метну га пред свог пријатеља на сто. — Ево ти распоред славе.

Пријатељ је дуго и дуго гледао у ту хартију, могао ју је прочитати за то време и триред, а ништа не вели

— Тада ће га упитати патријарх: — А?! Шта велиш на то?

Пријатељ га погледа, па му онда показа прстом на девету тачку у распореду. А патријарх је читао: »Осим јагњаца, који ће се пећи на пијаци, пећи ће се и »свечани во.« Њега ће искитити шареним тракама, за рогове му утврдити хлебац и чутуру и тако ће га водити у славу кроз варош, па ће га после заклати.«

— Јеси ли опазио ту девету тачку? — пита патријарха његов пријатељ.

— Јесам! Али у том нема ничег страшног. Тај је обичај остао још из римских времена, па све до наших дана...

А пријатељ му рече: Зар ти не видиш, да је у тој деветој тачци исписана и твоја судбина. Зар не видиш, где ће те о Ђурђеву дну, твоји касапи, који су те и довели до овог стања, искитити славом, бакљама, заденуће ти на прозорима заставе, деца ће трчати за тобом, а после те славе отићи ћеш у пензију, као онај други слављеник из тачке девете, што ће отићи на кланицу.

Отац Георгије је разрогачено гледао свог пријатеља, а овај му рече: О Ђуро, Ђуро, несретни пријатељу мој, пази бар сад, шта радиш. Кад већ ниси умео да будеш човек, него грабљива лисица, немој бар да завршиш као нај свечани во, из тачке девете.

Вести из места и са стране.

Папа и францишканци у Угарској. За францишканце у Угарској папа је наредио, да њихови манастири у Хрватској и Славонији од капистралске провинције не важе више као Угарска, него ће се основати засебна францишканска провинција хрватска, која ће се звати по св. Ћирилу и Методију. Од сада ће фратрови францишканци морати строжије држати се својих правила. Од косе остављаће им се само узак венац, све остало брије се, мантију ће имати од мрке кострети, прост појас, велику кукуљицу и дрвене сапоге. Јело и пиће биће што умерније и мршавије.

Сваком по заслузи. Ми смо у своје време описали онај ужасан догађај у Мочу, где су чиновници у полицији онако нечовечно мучили људе и терали их да признају оно, што нису учинили. Сви су ти људи у апсу и одговараће пред судом. Међу тим је жупанијски одбор коморанске жупаније осудио солгабирова Калмана Сабоа и среског рачуноиспитача Гедеона Молнара на губитак службе. Министар унутрашњих послова потврдио је ово решење. И тако ће ови нељуди, осим што су изгубили звање, још добити некоју годину робије. Но то је и право, јер су за своја нечовечна дела ово потпуно и заслужили.

Убио адвоката. Позната је ствар, да у свету има доста бездушних чиновника и званичника, који појединим људима деру, тако рећи, кожу с леђа, било за ма какав приватан рад свој. Међу ове и оваке дерикоже спада и многи — адвокат. Није једаред било тужбе на ове бездушне људе, који би требали да су најувиђавнији и најправдољубивији према својим клиентима. Јер често клиенти оваквих бездушних адвоката, хоће да заслепе у свом очајању, кад им адвокат грабљив и сувише задере и у месо. Тако нешто морало се догодити ових дана и у Молу (у Бачкој). Тамо је неки старац од шездесет година, по имену Јефта Степић, пукао ових дана на свог адвоката дра Јована Рафајна два пута и уби га. При истрази рече, да је тек од неког времена намењио једну куглу адвокату а другу себи. Нема појаве без узрока, па и ова жалосна појава мора да има својих узрока и то веома важних. Даља судска истрага ће већ показати, у чему је ствар и зашто је шездесетогодишњи старац Јефта, учинио ово крвно дело.

Да ли у лудилу или у памети. У Араду се десио овај чудноват догађај: Тамошњи поп Пешкан Сатмари Геза, добио је пре кратког времена писмо у којем му неки незнанко прети, да ће га убити, ако му неда две хиљаде форината. У писму је назначено било место, где треба поп да закопа новац, пошто га је најпре метнуо у једну флашу. То место беше у попиној башти. Поп се није поплашио претње но из љубопитства узео је празну флашу и закопао на одређено место. Сутра дан на велико изненађење своје виде, да је флаша доиста ископана и однесена. Но још се већма изненадио, кад доби још тога дана и друго писмо, у коме му онај незнанко прети, да ће га доиста убити, ако покуша поп и овога пута да га превари. Поп пријави ствар полицији и ова се посади у заседу. И доиста дође незнанко по новац. Полиција га ухвати и познаде у њему врло имућног и угледног ратара, који је пре два дана и од оца свог лепо имање наследио. У опште се мисли, да је сељак све то учинио у болесном стању.

Зола на умору. Како из Париза јављају, чувени књижевник француски Зола, лежи на умору. Већ од два дана потпуно је изгубио свест и опште је мишљење, да се не ће више предићи.

Кратке вести. Из Париза јављају, да изложба није ни изблизу готова, нити ће бити готова до отварања. Одељење Немачке, Угарске и Аустрије још је најбоље напредовало. — Чувар заштитне куће близу Граца, Барлајтнер, затрпан је снегом, заједно са својом женом. Снег је нападао 6 метара. Послата је помоћ, да му кућу откопава из снега. — Министру Селу потребне су већ и изјаве поверења. Скупштина жупаније темишварске дала му је овако поверење. — Париску изложбу посети ће црногорски кнез Никола са својом свитом. Биће гост француске владе. — У Средњој и Западној Индији влада необична глад. На читаве миље не може човек видети ни зелене траве. Извори и потоци сви се сасушили, те нешто воде има само у великим рекама. — У варошици Вадуцу у војводству Лихтенштајну хоће да оснују коцкарницу, као што је она у Монте-Карлу.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 30. марта.

Лондон. Робертс јавља, да је непријатељ последњих дана у борбама код Аливалнорта и Вепенера био врло жив.

Преторија. Борбе код Елендслегта и Деветскопа трају непрестано.

Ледисмит. Топовска паљба трајала је јуче три сата. Под окриљем јаке ватре својих топова покушали су Бури нападај с бока, али су одбијени.

Берлин. (Ориг. тел.) Краљ Леополд поклонио је све своје непокретно имање држави.

Позив на претплату.

Почетком идућег месеца ступа „Застава“ у другу овогодишњу четврт и **излазиће 6 пута недељно,** а то је сваки дан осим понедеоника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима народне интересе. У послу око издавања овог листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Надамо се, да ће пријатељи овога листа и пријатељи радикалне странке озбиљно узети ову ствар.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти бројеви се удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње, а на три месеца 1 круна.

Иначе је цена „Застави“ 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец. Поједини бројеви стају 10 потура.

По решењу средишњег одбора радикалне странке, чији је орган „Застава“, лист се никоме **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, марта 1900.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Трговина

НОВИ САД, 30. марта (12. апр.) 1900. Пшеница прве квалитете фор. 7·40—— н. Пшеница средња ф 7 10—30 н. Пшеница лакша роба фор. 7 ——— н. Наполица ф. 6·— до — Јечам нови ф. 5·20—50 Зоб ф. 5·10—20. Кукуруз у зрну нови фор. 5 10—20 стари у зрну ф. ——— нови у клипови ф. ———

Маст 50 фор. Сланина сува 50 фор. дебели паљена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	35—36 нов.	живе мере
„ средњи . .	33 - 34 нов.	
„ лаки . . .	31—32 нов	

Све од 1 килограма.

Теоци .	26—30 нов. по клгр.
Јагњци	6 - 12 фор. по пару
Овце	——— фор. по пару

ПОЗИВ.

ГГ. деоничари **„Рада“** деоничарског друштва за издавање српских књига и новина, умољавају се, да припошљу потписаном председнику своје привремене признанице, да могу добити деонице, које су већ готове. У случају да је који од гг. деоничара своју признаницу изгубио, то сваки нека се ма и картом тога ради пријави, како би му се деонице послале.

У Руми 6. (19.) марта 1900.

Др. Жарко Миладиновић,
председник „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина.

ОГЛАСИ.

Оглас дражбе.

На основу закључка овомесне црквене скупштине, као и одобрења сл. епарх. адм. одбора у Темишвару, овим се расписује јавна усмена дражба на мањак за оправљање цркве; а која ће се одржати на дан 11. (24.) априла т. г. т. ј. трећи дан Ускрса после подне у 5 часова у српској вероисповедној школи у Јозепову.

По примљеном прорачуну поједине радње стају и то:

1. Зидарска радња . . .	3234 кр.	40 пот.
2. Дрводељена радња . . .	1298 „	98 „
3. Лимарска радња . . .	1551 „	80 „
Укупно:	6085 кр.	18 пот.

Сваки дражбователь — пре започете дражбе — дужан ће бити у руке председнику положити 10% јамчевине.

Прорачуни и условија могу се разгледати сваки дан у месној школи.

У Јозепову, 11. (24.) марта 1900. год.

Гавра Поповић, перовођа. **Влада Марков,** председник.

108 3—3

ВАШАРСКА ОБЈАВА.

ЂУРЂЕВСКИ вашар у **Инђији** одржаваће се на православни **велики четвртак, велики петак и велику суботу, т. ј. 6. (19.) 7. (20.) и 8. (21.) априла.**

Закупници.

132 2—3

СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ

Од **2. (15.) априла о. г.** почевши, исплаћиваће се код **Српске Банке у Загребу дивиденда:**

по **4 круне** за купон **бр. 4.** (за г 1900) од акција **јединица** Срп. Банке

„ **40** „ „ „ **бр. 4.** „ „ „ „ „ **десетица** „ „

Загреб, 18. (31) марта 1900.

130 2—2 **Управа Српске Банке.**

РАЗРЕДНЕ ЛОЗОВЕ

VI лутрија I разред привилеговане кр. угар. разредне лутрије

100.000 ЛОЗОВА, 50.000 ДОБИТАКА

подељених у VI разреда.

ГЛАВНИ ДОБИТАК У СРЕЋНОМ СЛУЧАЈУ

1,000.000 КРУНА.

СВАКИ ДРУГИ ЛОЗ МОРА СЕ СА ДОБИТКОМ ИЗВУЋИ.

Продаје Банкарска и мењачка радња

МИРОСЛАВА СПАИЋА

у Митровици (Сремској).

Цена за I. разред:	1/8 лоза	1/4	1/2	1/1
Круна	**1·50.**	**3**	**6**	**12**

93 4—6

Поруџбине поштом извршују се најтачније.

Бр. 135.
1900.

ОБЈАВА.

Ритска управа јавља, да ће путем јавне лицитације на време од дана продаје до 31. децембра 1900. г. следеће земљиште за пашу издавати:

А) Земљиште у задољмљеном риту:

1. Земљиште у свима заливима лежеће између насипа и малог канала у мањим парцелама;

2. У VI. заливу: Д.-Ковиљски део „двојнице“ око 63 ланца.

3. У VI заливу: Г.-Ковиљском делу „Пландиште“ око 80 ланаца.

4. У VI. заливу: Каћки део између нашег и новосадског преког насипа око 94 ланца.

5. У VI. заливу: Каћки део „Врбовац“ од наше преко долме и каћке висе према каналу све до куће до својих 170 ланаца.

Б) Земљиште у предољмљу:

1. У III. заливу „Врањак“ што општини припада и

2. онај део од преграђене Тисе уз стари насип

3. У I. заливу: Земљиште између преграђене Тисе уз стари насип.

Лицитација ће почети:

1. У I. заливу 4. (17.) априла 1900. у 8 сати пре подне од Чуруга до жабаљске скеле, а 5. (18.) априла 1900. у 8 сати пре подне од жабаљске скеле до мошоринског брега.

2. У IV. заливу 4. (17.) априла 1900. у 8 сати пре подне од фундационе парцеле до Гардиновца.

3. У VI. заливу 4. (17.) априла 1900 у 2 сата после подне доњо-ковиљски део „двојнице“ и одма за тим горњо-ковиљски део „Пландиште“.

4. У VI. заливу 5. (18.) априла 1900. у 8 сати пре подне у каћком делу код фундационе парцеле непрекидно према новосадској граници и завршује се са „Врбовцем“.

Умољавају се месне власти, да изволе ову објаву обнародовати.

У Тителу, 5. априла 1900. г.

3—3 135 **Никовић,** председник.

ПРОДАЈЕ СЕ УЗ ПОВОЉНЕ УВЕТЕ!

1.) Кућа са 3 собе, 4 вајата и кујном, амбаром, чардаком, кућа за слуге, шталом и комором 40 метери дугом, све под црепом на подкућници од 644□ хвата, те гувном одма чело плаца од 842□ хвати великим и 14 ланаца селиштне земље, све у селу и атару Беркасову у Срему.

2.) Кућа са 5 соба и две кујне, великом шталом, 2 коморе и чардаком, згодно за гостионицу и за економа, лежи у Шиду (Срем). Упитати ваља:

Шидску штедионицу, у Шиду.

114 3—3

ЗЕМЉА ЗА БОСТАН

још 20—25 јутара изкрчене високоравне, узоране земље у сусечком хатару близу Дунава, тако званој Корушки.

Цена од □· хвата фор. 2.25 н. Купци нека се обрате код **бирташа велике гостионице у Черевићу.**

145 1—1

КЊИГОВОЂУ

Србина православне вере, који је и у мађарском језику вичан, тражи СРПСКА ШТЕДИОНИЦА КАО ЗАДРУГА У ВАРЈАШУ

са год. платом од 1200 кр. за сада. Првенство имају они, који су већ у новчаном заводу били. Молбенице се имају на управу послати до 20. о. м. по новом календару.

128 2—3

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

САВЕ ТУБИЋА

У ШИДУ

потребује млађег, солидног и послу вештог помоћника.

121 3—3

Није више потребно поручивати обућу из Будимпеште, Беча или чак из Париза!!!

За удобност поштоване публике, налази се овде у **Новом Саду. Фрање Јосифа трг. бр. 3. у кући Лакићевој,** највеће бечко стовариште обућа фирме

S. E. & H. Michelstädter,

које је богато снабдевено са сваковрсном робом обућарском.

У тој радњи биће сваки, па и муштерије, које највеће захтеве постављају, добро и солидно послужене.

Ципеле су у форми најелегантније, а у квалитету најбоље. а што је најглавније и у ценама најјефтиније.

Утврђене фабричне цене утиснуте су на стопали сваке ципеле.

Поруџбине са стране отправљају се најсавесније Што се не допада, радо ће се изменути — Поруџбине по мери, тачно се извршују.

67 7—28

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.